

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לב"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצא

ערב שבת־קודש
פרשת וירא
ט"ז במרחשוון ה'תשס"ו

יוצא־לאור על־ידי
מכון ליובאוויטש שעל־יד
צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

בירור ענייני הלכה ומנהג

תחנונים ובקשת רחמים, אלא שאין לו שכר תפלת מצווה אלא שכר תפילת הרשות".
[אבל לכאורה במצב זה צריך על-כל-פנים לכתחילה לבזוץ שהוא מתפלל תפלה זו כ'נדבה'
(במקום תפילה פלונית), ולא כ'חובה' דתפילת שחרית עצמה. ולא ראינו נוהגים כן. ועיין בשו"ע
אדמוה"ז סי' קז ס"ב — ויש לברר מה הדין בקורבן נדבה שכיוון בו לשם חובה — וסי' קח ס"א
— לעניין דיעבד].

המערכת

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם־משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

בירור ענייני הלכה ומנהג

אותה בכרבה בכוונה להוציא כל שאר המוזות...".

ולא נחית לחלק בין חוזר וקובעה תיכף או לאחר היסחה-הדעת. ומשמע שבכל עניין מוצדק לברך על קביעתה בשנית. ובספר שכל-טוב שם דן בדמיון מזווה לטלית ותפילין, שבהן אם לא בירך בתחילה יכול למשמש בהן ולברך אז. ויש פוסקים שדימו הנחת היד על המזווה למשמוש בציצית ובתפילין. ובהא מודינא שאין כאן מעשה – על-כל-פנים לא מעשה שווה למשמוש בציצית ובתפילין. אבל אם מוריד את המזווה וחוזר וקובעה הרי יש כאן מעשה גמור, ואם-כן שפיר דמי לברך על זה. ואין מסקנת השכל-טוב משכנעת כלל לענ"ד.

ד) **בנושא אנעים זמירות:** לכאורה אין לזה כל-כך מקום במדור של בירור מנהג חב"ד*... ובכל אופן – בדקתי בסידור יעב"ץ דפוס ראשון (שהדפיס הוא בחייו) ולא מצאתי פיוט זה כלל במקומו, היינו בסוף מוסף של יום הש"ק.

ה) **קדיש יתום באמצע פסוקי-דומרה:** צוטט מאגרות-קודש (כרך ז, עמ' קלט) שהרבי שולל אמירת קדיש באמצע פסוקי-דומרה "כיוון שאין זה חיוב פרטי שלו כי אם מוטל על המניין...". ומזה הוסק דהוא הדין לגבי קדיש יתום.

ולעניות-דעתי דווקא מכאן מוכח להפך. ולשם רקע, הנמען של מכתב קודש זה הוא הרה"ח ר' יצחק דובאווע"ה, שהוא היה הרב של קהל 'עדת ישראל' במנצ'סטר. ושמעתי מתושבי המקום שבגלל שהבעלי-בתים מיהרו למלאכתם והוא רצה להתפלל במתינות, על כן נהג להתחיל תפילתו לפני הציבור, וכיוון את השעה שכשיגיעו הציבור לתפילת שמונה-עשרה יוכל להתפלל איתם יחד.

ומכאן פנייתו לכ"ק אדמו"ר ז"ע, שאת אמירת קדיש דרבנן לפני 'הודו' רצה להעמיד על תילה, ולכן רצה לומר קדיש זה בעצמו, אלא שחשש מזה שהוא עומד כבר באמצע פסוקי-דומרה. ואכן הוראת הרבי אליו היתה לשלילה "כיוון שאין זה חיוב פרטי שלו כי אם מוטל על המניין...". מה-שאינ-כן באבל (רח"ל) שיש לו חיוב לומר קדיש, משמע מלשון הרבי שרשאי לומר הקדישים אז. וזה מתאים לדברי הפוסקים המתירים זאת, וכפי שצוטט ב'התקשרות' שם.

הרב **לוי-יצחק ראסקין**, דומ"ץ קהילת ליובאוויטש לונדון

איחור במזיד 'זמן תפילה'

בקשר ל'בירור' בנושא 'זמן תפילה' (התקשרות', גיליון תקפ"ט), העירונו:

יש מקום לציין את דעת רב האי גאון (שהובאה להלכה ברשב"א, ברא"ש, בטור ובשו"ע סי' קה ובשו"ע אדמו"ר הזקן שם סי'א), שאפילו מי שהוזהר ולא התפלל תפילה כלשהי, שאין לו תשלומין, רשאי להתפלל אותה בתורת נדבה, ואין צריך לחדש בה דבר, 'ויש לו שכר תפילת

** כבר זכינו לבירור של הרב הכותב בשאלות רבות שמעלים חסידי חב"ד המתפללים במניין מנוסח אחר (התקשרות' גיליון תקל"ד עמ' 14).

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ז במרחשוון ה'תשס"ו – כ"ג במרחשוון ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	ט"ז במרחשוון	ה' אישות פרק כג-כה.	פרק ח.	מ"ע ריב.
ש"ק	י"ז במרחשוון	ה' גירושין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע רכב.
א'	י"ח במרחשוון	פרק ד-ו.	פרק י.	מ"ע רכב.
ב'	י"ט במרחשוון	פרק ז-ט.	פרק יא.	מל"ת שנו.
ג'	כ' במרחשוון	פרק י-יב.	פרק יב.	מל"ת שנו.
ד'	כ"א במרחשוון	פרק יג. ה' יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ה'	כ"ב במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק יד.	מ"ע ריז.
ו'	כ"ג במרחשוון	פרק ו-ח.	פרק טו.	מל"ת שנו.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט"ז במרחשוון	4.09	4.57	5.19	6.18	8.47	11.26	11.56	4.39.3	5.05
ש"ק, י"ז במרחשוון	4.10	4.58	5.20	6.19	8.48	11.26	11.56	4.38.3	5.05
א', י"ח במרחשוון	4.11	4.58	5.20	6.20	8.48	11.26	11.56	4.38.4	5.04
ב', י"ט במרחשוון	4.11	4.59	5.21	6.20	8.49	11.26	11.56	4.38.0	5.04
ג', כ' במרחשוון	4.12	5.00	5.22	6.21	8.49	11.27	11.57	4.37.7	5.04
ד', כ"א במרחשוון	4.13	5.01	5.23	6.22	8.50	11.27	11.57	4.37.3	5.03
ה', כ"ב במרחשוון	4.14	5.01	5.24	6.23	8.50	11.27	11.57	4.37.1	5.03
ו', כ"ג במרחשוון	4.14	5.02	5.24	6.24	8.51	11.28	11.58	4.36.8	5.03

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים העמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
וירא	4.03	5.17	4.17	5.18	4.07	5.16	4.21	5.20
חיי-שרה	4.00	5.15	4.15	5.16	4.04	5.14	4.19	5.18

עורך ראשי: **מנחם-מענדל ברוך** • עורך: **שניאור-זלמן רודמן** • הגהה: **יוסף-יצחק איידלמן**

מור"ל: **מכון ליובאוויטש** שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"י – המרכז

יו"ר: **הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב**

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ענייני תפילה בציבור • 'זמן תפילה'

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

ענייני תפילה בציבור

אבקש להעיר על כמה מהדברים שפורסמו לאחרונה במדור 'בירור ענייני הלכה ומנהג':

א) מנין רמ"ח תיבות בקריאת-שמע: ב'התקשרות' (גיליון תקפט) דן בדבר חזרת ה' א-לוקים אמת, שככבר יצאו ידי-חובת קריאת-שמע בעתו ומתפללים כעת לאחר זמן קריאת-שמע. הנה:

1) כ"ק אדמו"ר ז"ע, בהיותו ש"ץ, נהג לומר בלחש "אני ה' א-לוקים" (לא ה' א-לוקים אמת), וכפי שצינתי ב'סידור רבינו הזקן – עם ציונים מקורות והערות' (עמ' צ הע' 121).

2) כל השאלה נשמעת כ"ציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא". הרי עיקר מנהג חזרת ה' א-לוקים אמת" הוא בעת התפילה (ע"י הש"ץ). ועל זה נתחדש (בלוח ה'יום יום', י"ז באייר) שאף לפני התפילה יכפלו להשלים רמ"ח תיבות. וכעת עולה הקא-סלקא-דעתך לבטל השלמת מניין רמ"ח בעת התפילה כשאומר ברכות קריאת-שמע וכו'! ולפי סברה זו ייתכן לומר שגם בתפילת הציבור, אם מתפללים לאחר זמן קריאת-שמע, אין הש"ץ צריך לסיים בקול ה' א-לוקים אמת". וישתקע הדבר ולא ייאמר*.

ב) שירת הציבור באמירת יהודי בהלל: אולי יש לתנוך בין השמועות הסותרות (בגליון תקצ עמ' 17) ולומר שזה תלוי בסוג הניגון, ובאם על-אף שירת הצבור עדיין אפשר לשמוע הש"ץ (ועל-כל-פנים הקהל הקרובים אליו), הרי אין כל כך חשש בזה.

ג) ברכה על מוזהה שנקבעה בלא ברכה: שם (עמ' 18) כתב שאם קבע מוזהה בלא ברכה אין לברך שוב על קביעתה, גם אם יסירנה כדי לבדוקה. ומציין בהערה לספר שכל-טוב.

ברם ממכתבי כ"ק אדמו"ר ז"ע מוכח דלא סבירא ליה כן – ראה 'שערי הלכה ומנהג' ח"ג עמ' שמג (אגרות-קודש כרך יט ע' שצ, מיום ה' במנ"א תש"כ) שבחוק-לארץ קובעים המוזוות תיכף בלא ברכה, 'וביום השלושים מסירים מוזהה אחת לבדוקה (או להחליפה במהודרה) וקובעים

הערות המערכת:

(* מכיוון שחזרת תיבות אלו שייכת למצוות קריאת-שמע, וכאן ע"פ דין הרי זה רק "כקורא בתורה" (שו"ע אדה"ו סי' נח ס"י), עדיין יש מקום לדון אם הדבר נחוץ.

חובה וזכות לחפש יהודים "רעבים" ו"צמאים" ברוחניות ולספק צורכיהם

אברהם אבינו עסק רבות בפרסום אלוקות בעולם, כמו שכתוב

□ "את הנפש אשר עשו בחרן", "שהכניסן תחת כנפי השכינה"

אף-על-פי-כן, בהיותו בן תשעים ותשע שנה, ביום השלישי

למילתו, ישב בפתח האוהל לראות אולי יעבור עוד אדם שאפשר

להאכילו ולהשקותו ולפעול עליו לברך למי שאמר והיה העולם □

משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ההוראה שכל אחד ואחד מישראל יכול וצריך ללמוד מהסיפור ד"וירא אליו ה'", התגלותו של הקב"ה לאברהם אבינו!?

ב. לכאורה יש לבאר הלימוד מ"וירא אליו ה'" – על-פי מה שכתב רש"י "וירא אליו, לבקר את החולה", שמוזה למדים החיוב דביקור-חולים, כדאייתא בגמרא, אמר רבי חמא ברכי חנינא מאי דכתיב אחרי ה' אלוקים תלכו,

א. דובר כמה פעמים שכל סיפורי התורה הם חלק מ"תורה" לשון הוראה, הוראה לכל אחד ואחד מישראל בחיי היום-יום, ובמיוחד בזמן שבו לומדים וקורין פרשה זו בתורה, כפתגם רבינו הזקן ש"צריכים לחיות עם הזמן", כלומר, לחיות עם ההוראות דפרשת השבוע, על מנת להמשיכן במשך כל השנה כולה.

ובנוגע לפרשתנו, פרשת וירא, שהתחלתה וראשיתה "וירא אליו ה'" – צריך להבין: מהי

ישמעאל וכל אנשי ביתו של אברהם שנמולו אתו בעצם היום הזה (כמ"ש בס"פ לך-לך), שגם אצלם היה זה יום השלישי למילתם, ה"ז לכאורה היפך מ"ש (איוב לד, יט – הובא בפרש"י ויקהל לה, לד) "לא ניכר שוע לפני ה'?" ושאלה נוספת בהמשך העניין, "יתן אל הנער", זה ישמעאל, לחנכו במצוות" (יח, ז ובפרש"י) – מדוע הטריח את ישמעאל ביום השלישי למילתו, בהיותו במצב של סכנה (ר"ן שבת קלד.ב. רמב"ם הל' מילה פ"ב ה"ח. ועוד), בה בשעה שהיה יכול לצוות לא' השפחות לטרוח עבור האורחים? ויתן לחכם ויחכם עוד".

6) סוטה יד, א.

7) וי"ל שרש"י מרמז זה בהביאו שמו של בעל המאמר – "אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה ובה הקב"ה ושאל בשלומי".

1) ראה רד"ק לתהילים יט, ת. גו"א ר"פ בראשית. זח"ג נג, ב. ועוד.
2) "היום יום" ב' חשוון. סה"ש תש"ב עמ' 29 ואילך.
3) וכבכל ענייני קדושה – כוללת ההתחלה והראשית את כל המשך שלאחרי זה, כל פרטי העניינים דהמשך הפרשה, עד לסיימה וחתימה.
4) ריש פרשתנו – מב"מ פו, ב.
5) ויש להעיר על עניין הרוש ביאור בפירוש רש"י.
מכיוון ש"וירא אליו, לבקר את החולה", כלומר, לא בגלל מעלתו המיוחדת של אברהם, אלא בגלל העניין דביקור חולים* – מדוע לא מצינו בכתוב (גם לא ברמז) שהקב"ה ביקר גם את

* ראה שפי"ח שפרש"י לבקר את החולה ולא אמר לבקרו, לפי שמכאן למדין מצוות ביקור-חולים, לכן אמר לבקר את החולה (סתם), ולא להיותו אברהם בלבד.

וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה... אלא הלך אחר מידותיו של הקב"ה... הקב"ה ביקר חולים, דכתיב וירא אליו ה' באלוני מורא, אף אתה בקר חולים".

ולמוד נוסף – גודל העילוי והכנסת אורחים, כדאיאת בגמרא⁹ "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, דכתיב¹⁰ ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו'", "ש"הניחו (להקב"ה) והלך לקבל האורחים"¹¹.

אמנם, לימודים הנ"ל הם פרטים נוספים על עצם העניין ד"וירא אליו ה'": (א) המטרה והתכלית שבשבילה "וירא אליו ה'" – "לבקר את החולה", (ב) הנהגתו של אברהם אבינו בעת ש"וירא אליו ה'", "ש"הניחו (להקב"ה) והלך לקבל האורחים"; ומכיוון שכל ענייני התורה הם בתכלית הדיוק, מסתבר לומר, שיש לימוד והוראה גם מעצם העניין ד"וירא אליו ה'", עצם ההתגלות האלוהית לאברהם.

ג. ובהקדים – המדובר כמה פעמים¹² בפירוש מאמר רו"ל¹³ "מעשה אבות סימן לבנים", שלא זו בלבד שמ"מעשה אבות" יודעים מה יהיה אצל הבנים, אלא יתירה מזה, ש"מעשה אבות" הוא הגורם להיות כן אצל הבנים. ובפרטיות יותר:

ידוע¹⁴ שיש ב' סוגי "סימנים": (א) "סימן" שאינו אלא בירור הדבר, כלומר, הסימן הוא עניין חיצוני שאינו ממהות הדבר, אלא, שבגלל שייכותו החיצונית נעשה על-ידו בירור הדבר, (ב) "סימן" שגורם הדבר, להיותו (חלק ממהות הדבר).

ויש להביא דוגמה פשוטה – בסימני אבירה, שיכולים להיות ב' אופנים: (א) ה"סימן" שרק מוכיח שחפץ זה שייך לפלוני שהרי יודע סימניו, ואפילו אם סימן זה נעשה על-ידו (לא רק שמכיר הסימן שהיה בו לפני זה), אין זה אלא שהוסיף בו דבר צדדי, (ב) ה"סימן" הוא ממהותו של פלוני, ועד שניכר כוח הפועל (האומן שעשאו) בהנפעת, ולכן, אין זה דבר צדדי שמברר השייכות לפלוני, אלא דבר הגורם שייכותו לפלוני¹⁵.

ובנידון דידן, "מעשה אבות סימן לבנים" – ה"מעשה אבות" הוא סימן שגורם הדבר¹⁶, כי להיותו ממהותם של האבות, לכן נמשך ונעשה גם חלק ממהותם של הבנים.

ועל-דרך הסימנים דבני-ישראל, "שלושה סימנים יש באומה זו, הרחמנים והביישנים וגומלי-חסדים"¹⁷, ג' המידות של האבות, "מעשה אבות" (החל מגמילות-חסדים דאברהם¹⁸, כמו שכתוב בפרשתנו¹⁹ "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו גו") – ש"סימנים"

מעניין הטהרה, תכונות הקשורות לטהרה (ראה בארוכה לקו"ש שבעה ע"ד). וראה לקמן בפנים בנוגע לסימנים רבני.
 16 כדמוכח מהדוגמאות שהובאו ברמב"ן שם ע"ד פעולת הנביאים – "ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות כו", שמעשה הנביא הוא ממהות תוכן הנבואה, וכן הדוגמא ש"החזיק הקב"ה את אברהם בארץ כו" – ש"ע"י הפעולה ד"קום התהלך בארץ נעשה קניין הארץ. וראה בר"ם שם: "אמר הקב"ה לאברהם אבינו צא וכבוש את הדרך לפני בניך".
 17 יבמות ע"ט, א. וראה גם ירושלמי קידושין פ"ד ה"א (ובכ"מ במדרו"ל) נכתב בארוכה בלקו"ש ח"ל ע' 61 ואילך. וש"נ.
 18 כבר"ת "גבר", שהסימן הראשון הוא גומלי-חסדים, כסדר האבות מלמעלמ"ט (ראה לקו"ש הנ"ל הערה 49).
 19 יח"ט.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינבורג

שבת-קודש פרשת וירא

י"ז במרחשוון

הפטרה: "ואשה אחת... ותשא את בנה ותצא" (מלכים-ב, ד, א-לז).¹

יום שלישי

כ' במרחשוון

יום-הולדת את כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, בשנת תרכ"א.²

יום סגולה, שבו ה'מזלו גובר' של הנשיא פועל התגברות בעבודתם של חסידים ושל כלל ישראל, ועל-ידם – בכל העולם כולו.³

מהוראות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

ביום זה, צריך כל אחד ואחד לקבל החלטות טובות להוסיף בהפצת המעיינות חוצה, לכל לראש – בנוגע לעצמו... ועוד ועיקר – הפצת התורה והמצוות והפצת היהדות בכללותה, חסידים בפנימיות התורה שנתבארה בתורת חסידות חב"ד, ועד להפצת אור הקדושה בכל העולם כולו, גם בנוגע למצוות שנצטוו בני-נח.

ב'שנת הבניין' (תשמ"ט) הציג הרב⁴, שביום זה (ומה טוב – גם בימים שלפניו ושלאחריה) ישתדל כל אחד ואחד הנמצא בכל עיר ועיר שבה קיימת ישיבת תומכי-תמימים וסניפיה, ועל-אחת-כמה-יזכמה בארצנו הקדושה ת"ו, להיכנס לבניין הישיבה, ולעשות שם פעולות טובות בכל שלושת הקווים תורה, עבודה וגמילות-חסדים: להתפלל (או לומר מזמור תהילים, כולל ובמיוחד – המזמור המתאים למספר שנתיו של אדמו"ר מהורש"ב [השנה – מזמור קמ"ה]), וללמוד מתורתו.

בעיר שאין בה ישיבה זו – יעשו זאת בתוך בניין שתפקידו מעין הישיבה, כגון בית-חב"ד, בית תורה, תפילה וגמילות-חסדים. ומוכן שעל-פי הציווי "ואהבת לרעך כמוך", יש להשתדל להשפיע על יהודים נוספים שגם הם יעשו כן, ועוד ועיקר – שפעולות אלה תיעשנה ברבים⁵. וכדאי ונכון שבין העניינים שלומדים מתורתו של בעל יום-ההולדת, ילמדו גם קונטרס 'החלצו', שעל-ידי זה יתווסף באהבת-ישראל ואהדות-ישראל, כמבואר בארוכה בקונטרס זה.

4 'התוועדות' תשמ"ז ח"א עמ' 496 (מונה) ובסגנון אחר בספר-השיחות תשמ"ז ח"א עמ' 69.
 5 ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 56. וצ"ב אם כל האמור הוא הוראה גם לכל שנה ושנה.
 6 ייבפרט על-פי מה שכתב בעל יום-ההולדת בקונטרס 'החלצו' (ספר המאמרים תרנ"ט עמ' סא), שההסכם אשר עושים שניים או רבים, יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפני עצמו" (שם).

6 * יוהא "יום החמישים" מראש-השנה, שמורה על שער הנו"ן, בחינת הכתר (השי"ן לכ"ף מרחשוון) (שם, בשולי הגיליון).

ויעל לוט מצוער (יט,ל)

פעם אחת שבת כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע בעיר ברנוביץ, ואת תפילת המנחה התפלל ב'קלויז' של חסידי סלונים. לאחר התפילה, כשישב הציבור לסעודה שלישית, עודדם הרבי לומר תורה, ואחד החסידים חזר על תורה ששמע מהרה"צ מסלונים, על הפסוק "ויעל לוט מצוער":
 "לוט" ממסל קליפה וסטרא-אחרא. "צוער" – הוא ענווה וביטול. "ויעל לוט מצוער" – הקליפה "מתעלה" על-ידי ענוותנותה ונעשית קליפה קשה עוד יותר...
 כשנפגש הרבי אחר כך עם הרה"צ מסלונים, מסר לו דרישת שלום מחסידיו בברנוביץ, והוסיף ואמר כי ל'תורה' ששמע משמו יש יסוד בזהר הקדוש.

(מפי השמועה, רשימת דברים דף קסא)

וה' פקד את שרה כאשר אמר, ויעש ה' לשרה כאשר דיבר (כא,א)

למה כפל הכתוב: גם לשון 'פקידה' וגם לשון 'עשייה' ומדוע הקדים 'פקידה' ל'עשייה'?

הלשון "פקד" – רומז להמשכה רוחנית בעולמות העליונים; הלשון "עשה" – רומז להמשכה בעולם העשייה הגשמי.

כדי שתימשך לידת נשמתו של יצחק למטה, היתה קודם ההמשכה למעלה – "וה' פקד את שרה", ורק לאחר מכן היתה ההמשכה למטה בפועל – "ויעש ה' לשרה כאשר דיבר".

(ביאורי הזהר לצמח-צדק כרך א, עמ' נט)

צחוק עשה לי אלוקים, כל השומע יצחק לי (כא,ו)

"צחוק" רומז לבחינת תענוג העליון שיתגלה לצדיקים לעתיד-לבוא, כדכתיב (תהילים קד), "לווייתן זה יצרת לשחק בו". זו הסיבה שהשם "יצחק" הוא בלשון עתיד, כי גילוי זה יהיה רק לעתיד-לבוא.

תענוג זה נמשך על-ידי ההעלם וההסתר של שם אלוקים (המעלים ומסתיר על שם הוי'), כלומר, על-ידי זה שמבטלים את ההסתר והופכים את החושך לאור ואת היש לאין. דבר זה מעורר תענוג למעלה. אולם גילוי התענוג הזה יהיה רק לעתיד-לבוא.

(תורה-אור דף י"ז עמ' ב')

* * *

"אלוקים" – מידת הדין והגבורה, רומז לבחינת הגבורות שבנפש, דהיינו יצר-הרע ונפש-הבהמית.

"צחוק עשה לי אלוקים" – על-ידי תיקון והמתקת גבורות אלו נעשה "צחוק" ותענוג למעלה. ואף שההתבטלות של יצר-הרע ונפש-הבהמית לאלוקות, אין לה כל ערך לעומת הביטול השורר בעולמות העליונים (ואם-כן, לכאורה, במה כוחה לגרום צחוק ותענוג למעלה?), מכל-מקום, דווקא התבטלות זו היא הגורמת תענוג למעלה, מפני החידוש שבה.

והדבר דומה למלך שהשרים מבקשים לגרום לו תענוג, ומביאים לו 'ציפור המדברת', והמלך מתענג מזה. ונשאלת השאלה: הרי בני-אדם מדברים בבניה יתרה יותר מאשר הציפור? אלא התענוג הוא מהחידוש שבדבר.

(אור-התורה חלק ב, עמ' 566)

אלו הם (לא דבר חיצוני, אלא) ממהותו של יהודי, כלומר, לא רק סימן שמברר שזהו יהדות, אלא ממהותה של היהדות, ובמילא, החסרון בסימנים אלו הוא חסרון ביהדות. ומזה מובן גם בענייננו – שהסיפור ד"וירא ועל-פי זה מובן שהעניין ד"וירא אליו ה" שייך לכל אחד ואחד מישראל²¹ – שעל-ידי התעסקותו בהכנסת-אורחים (וגמילות-חסדים בכללותה) זוכה לגילוי ד"וירא אליו ה".
 ויש לומר, ש"וירא אליו ה" שנעשה על-ידי

כשפוגשים יהודי שהיה צריך להיות ניכר עליו שהוא

"חכם" "במעשיו בו' ובדיבורו ובהילוכו", ובפועל-ממש לא

ניכרת בו תכונת החכמה, מובן ופשוט גודל הרחמנות עליו

אליו ה" כשלעצמו נעשה "סימן לבנים", סימן הגורם עניין זה אצל הבנים, שנעשה ממהותם של הבנים, היינו, שגם אצלם יכול וצריך להיות העניין ד"וירא אליו ה".
 הכנסת-אורחים הוא עניין נעלה יותר מ"הקבלת פני שכינה" שעליה אמרו "גדולה הכנסת-אורחים מהקבלת פני שכינה" – להיותו "שכר" על הכנסת-אורחים ש"גדולה מהקבלת פני שכינה".

וזהו ההוראה שלמדים מ"וירא אליו ה" – "והחי יתן אל לבו²⁵ – שבכוחו וביכולתו של כל אחד ואחת מישראל (בנו ובתו של אברהם אבינו) לזכות לגילוי ד"וירא אליו ה", על-ידי השתדלותו בהכנסת-אורחים, מתחיל בהכנות לזה (וגמילות-חסדים בכלל).

ומזה מובן עד כמה צריכים להשתדל בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים – דוגמת הנהגתו של אברהם אבינו שחיפש אחר אורחים, וכשראם, רץ לקראתם כו', והאכילם והשקם דברים משובחים ביותר, כמו "ג' (כפסק דין הרמב"ם²³).

ד. ויש לומר הביאור בזה:

מהמשך הכתוב "וירא אליו ה'... והוא יושב פתח האוהל גו", משמע, שהישיבה פתח האוהל "לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו"²⁰ (שהייתה לפני ש"וירא אליו ה") גרמה לכך ש"וירא אליו ה".

[ואין זה סתירה למה שכתוב בפירוש רש"י "וירא אליו, לבקר את החולה" – כי גם ביקור-חולים קשור עם הכנסת-אורחים²¹, מכיוון ששניהם "בכלל ואהבת²² לרעך כמוך" (כפסק דין הרמב"ם²³).

20 פרש"י עה"פ.
 21 כלומר: פעולתו של הקב"ה "וירא אליו ה', לבקר את החולה", היא כתוצאה – "מידה כנגד מידה" (גמ"ח) – מהשתדלותו של אברהם בהכנסת-אורחים* ("והוא יושב פתח האוהל"), ו"ל בעומק יותר – שכולא חד, כי, קיום מצוות הכנסת-אורחים ע"י אברהם היא באופן דצוותא וחיבור עם הקב"ה, דוגמת פעולתו של הקב"ה: ופעולתו של הקב"ה לבקר את החולה בעולם

21 פרש"י עה"פ.
 22 קדושים יט,יח.
 23 הל' אבל רפי"ד. וראה ב"מ לב: "ביקור-חולים היינו גמילות-חסדים".
 24 ועפ"ז יומתק דיוק הלשון "וירא אליו ה'" (ולא "וירא ה' אל אברהם", כמ"ש לפני' (לך לך יז,א)), "אליו" סתם – שאין זה מצד מעלתו המיוחדת של אברהם אבינו דווקא, אלא, עניין השייך גם לכאור"א מישראל (וראה לעיל הערה 5).
 25 קהלת ז,ב.

לשונות בחרדל²⁶, ועל-דרך זה צריך כל אחד ואחד מישראל להשתדל בהכנסת-אורחים, מתוך זריזות, ובסבר פנים יפות וכו'.

ד. והנה, כשם שהדברים אמורים בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים בנוגע לזמון גשמי והגוף – כן הוא גם (ובמכל שכן וקל וחומר) בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים בנוגע לזמון רוחני והנשמה²⁷, על-ידי הפצת התורה והיהדות, והפצת המעיינות הרוחניים.

יש לומר, שבנוגע להכנסת-אורחים וגמילות-חסדים ברוחניות מודגש יותר הגילוי "ד"ורא אליו ה":

בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים בגשמיות – השייכות להגילוי ד"ורא אליו ה", היא מצד כללות העניין דגמילות-חסדים, שמכיוון שגמל חסד לזולת, זוכה שהקב"ה יגמול לו חסד ויתגלה אליו.

אבל בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים ברוחניות – השייכות להגילוי ד"ורא אליו ה" היא באותו עניין עצמו, שהרי פעולתו בגמילות-חסדים היא לקרב יהודי להקב"ה, ולכן זוכה אף הוא להתקרב יותר להקב"ה – "ורא אליו ה".

ו. ובאותיות פשוטות – בנוגע לפועל ממש: ישנם יהודים רבים שנמצאים במעמד ומצב של רעב וצמא לזון רוחני, יהדות, תורה ומצוותיה, עד לפנימיות התורה, כלשון

הכתוב²⁸ "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'", ולכן, חובתו וזכותו של כל אחד ואחד להשתדל לחפש אחריהם (ובפרט שאין צורך לחפש אחריהם, מכיוון שפוגשים אותם בכמה מקומות), ולהאכילם ולהשקותם במזון רוחני – תורה, שנקראת לחם²⁹, וכן מים³⁰, עד לפנימיות התורה שנמשלה לחלב ודבש³¹, שמן ויין³².

ומובן גודל ההכרח והנחיצות שבדבר – מכיוון שזהו עניין ש"פיקוח-נפשות (ברוחניות³³), שהרי, לא מרוב אודות יהודים שחסר אצלם רק עניינים ש"תענוג בלבד (שגם אז צריכים להשתדל לתת להם, כאמור, "ג' לשונות בחרדל"), אלא, אודות יהודים שחסר אצלם המזון הרוחני המוכרח לקיומם, יהודים שאין להם אפילו "לחם"³⁴ צר ומים לחץ³⁵!

ובלשון הרמב"ם – "חיי בעלי חכמה (כל אחד ואחד מישראל, "עם חכם ונבוין"³⁶) בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין"³⁷, ולכן, כשפוגשים ברחוב יהודי שהיה צריך להיות ניכר עליו שהוא "חכם" במעשיו כו' ובדיבורו ובהילוכו וכו'"³⁷ (עשרה דברים), ובפועל ממש לא ניכרת בו תכונת החכמה (אפילו באחד מעשרה דברים הנ"ל), הרי מובן ופשוט גודל הרחמנות עליו, להיותו במצב של פיקוח-נפשות ("כמיתה חשובין").

ומכיוון שכן, צריך כל אחד ואחד להשתדל בהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים ברוחניות – על-ידי הפעולה דהפצת התורה והיהדות,

(26) ב"מ פ"ב. פרש"י פרשתנו יח,ז.

(27) להעיר, שעבודתו של אברהם אבינו בהכנסת-אורחים בגשמיות (לתת מאכל ומשתה לכל עובר ושב) הייתה כשביל להכניס תחת כנפי השכינה – "לאחר שאוכלים ושותים אמר להם ברכו למי שאכלתם משלו... מי שאמר והיה העולם", שעי"ז "נקרא שמו של הקב"ה אלוקה לכל העולם" (פרש"י פרשתנו כא, לג – מטוטה י"ד, סע"א ואילך).

(28) עמוס ח"א.

(29) ראה ברכות נו, סע"א.

(30) ראה העניין ז, סע"א.

(31) ראה חגיגה יג, סע"א.

(32) ראה לקו"ת שה"ש כד, ואילך. ובכ"מ.

(33) ומכיוון ש"נשמתם עיקר וגופם טפל" (ראה תניא פ"ב), נמצא, שפיקוח נפשות ברוחניות ה"ע חמור יותר מאשר פיקוח נפשות בגשמיות, ולהעיר גם מספרי ופרש"י (תצא כג, ט) "המחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו". וראה דרך חיים פ"א.

(34) ישעיה ל, ב.

(35) ואתחנן ד, י.

(36) הל' רוצה ושמירת נפש רפ"ז.

(37) הל' דעות רפ"ה.

פרשת וירא

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע (יח,כג)

ויגש אברהם: מעינו הגשה למלחמה - ויגש יואב וגו', הגשה לפיוס - ויגש אליו יהודה, והגשה לתפילה - ויגש אליהו הנביא, ולכל אלה נכנס אברהם - לדבר קשות ולפיוס ולתפילה (רש"י)

יש לדקדק בזה:

א) מה הקושי בתיבת "ויגש", שרש"י זקוק לפרשה? ב) העובדה שאברהם נכנס לשלושה דברים אלו מפורשת ממילא בהמשך הכתובים (לדבר קשות – "האף תספה צדיק עם רשע", לפיוס – "חלילה לך מעשות כדבר הזה", "חולין הוא לך", לתפילה – "הנה נא הואלתי לדבר גו' ואנוכי עפר ואפר אולי יחסרון גו'"), מדוע אפוא, היה על רש"י להקדים ולציין זאת כבר עתה, ואף להביא לכך אסמכתאות ממקורות רחוקים ושונים בתורה?

ההסבר: המילים "ויגש אברהם" לכאורה מיותרות, שהרי כבר קודם לכן נאמר, "ואברהם עודנו עומד לפני ה'?! לכן מפרש רש"י, ש"ויגש אברהם" כאן משמעותו שונה מכל מקום, והכוונה היא להגשה נפשית – אברהם "נכנס" מלכתחילה למצב נפשי של מוכנות למלחמה, לפיוס ולתפילה. כלומר, לא שתחילה ביקש לדבר קשות ורק לאחר מכן שינה את גישתו ועבר לפיוס ולתפילה.

מניין לרש"י כי אמנם מלכתחילה "נכנס אברהם" לשלושה אלה? לכן הוא נזקק להוכחות שכבר מצאנו בתורה "הגשה" למלחמה, לפיוס ולתפילה.

(לקוטי-שיחות, כרך י, עמ' 55)

ואנוכי עפר ואפר (יח,כז)

מפרש המגיד ממזריטש:

האפר הוא מהותו ועצמותו של העץ הנשרף. שהרי העץ כולל ארבעה יסודות – אש, רוח, מים ועפר. בשרפתו מתכלים שלושת היסודות אש, מים ורוח, ונותר רק היסוד הרביעי – העפר (כי העפר יורד למטה ואין האש שולטת בו) שהוא האפר.

העפר הוא היותר חומרי מבין כל ארבעת היסודות, ויש בו אורך ורחב ועובי. נמצא אפוא כי עיקר מהות ומציאות העץ, באורך ורוחב ועובי, הוא מיסוד העפר שבו (אשר בו כלולים גם האש, המים והרוח).

זהו שאמר אברהם על עצמו "ואנוכי עפר ואפר":

אף שהאפר הוא מהותו ועצמותו של העץ השרוף, מכל-מקום אין לו דמיון וערך אל מהות העץ, בטרם נשרף – לא בכמות ולא באיכות. הוא הדין לגבי מידת החסד והאהבה שהאירה ונתלבשה באברהם, שהיה כידוע 'מרכבה' לחסד העליון שבעולם ה'אצילות' – אף שהיא היא מידת האהבה והחסד שב'אצילות', מכל-מקום אין ערך ודמיון בינה לבין מהות האור והאהבה שב'אצילות' ממש.

(תניא דף קכ"א-קכ"ב)

דבר המבצעים בקול המונה של רומי, וב"ה היה בהצלחה רבה. כמו כן, מתאים לדברי כ"ק אד"ש בהתוועדות די"ג תמוז, נסעו הרבה מתלמידי ה'תמימים' למחנות קיץ (קעמפ'ס) – גולה למקום תורה – ללמוד, ללמד להדריך ולחנך את ילדי ישראל וכו', וכן מתכוננים לנסיעה בשליחות המל"ח בכל רחבי ארה"ב. על-ידי צאגו"ח מארגנים את ה'טנקים' למשך כל ימי הקיץ לעסוק בכל הנ"ל באופן הכי מתאים אויפשטורעמען די וועלט" ברבר ה' וכו' בפרט על-ידי המבצעים. "בטח יודיענו גם מהנעשה ככהנ"ל במחננו. הרב צ.ה. זרחי, מנהל".

ממנו יראו וכן יעשו!

בראשית מבצע נש"ק יום הרה"ח ר' יצחק (איצ'קה) שיחי' גאנובורג (שעמד בראש מט"ה נש"ק' בכפר-חב"ד, מטעם צעירי-חב"ד) הוצאת 'עלון נש"ק'. בעלון משוכפל ששוגר על-ידו 'לסניפים בכל מקום שהם' הוא מציין: "כפי שהצבנו לעצמנו, תפקידו העיקריים של הידיעון הם: (א) להביא לידיעת הציבור הרחב דבר אד"ש בנושא. (ב) להפיץ ולהלהיב פעילים נוספים בכל פינות הארץ שישתפו פעולה בנושא, על-ידי סיפורים מעניינים שקרו לנו ואיך שרבות נשמות קיבלו על עצמן הרלקת הנר כמצוות אד"ש. (ג) כאמצעי מדרבן בהגדלת ההכנסות. וכפי שאמר לי כ"ק ב'יחידות' בקשר למבצע [מסויים] שביצעתי: "דאס ווייסט איהר, פון

וואנען ווייס דער צווייטער פון דעם? דארף מען דאס מפרסם זיין וממנו יראו וכן יעשו" [=זה ידוע לך, מגיין ידע הוולת על-כך? יש לפרסם זאת וממנו יראו וכן יעשו].

מצד "תמים תהיה"...

בהתוועדות שבת-קודש פרשת בחוקותי תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א, כרך ג, עמ' 453) אמר הרבי את הדברים הבאים: בעניין המבצעים ישנם כאלו שהטילו עליהם תפקיד לעסוק ב"מבצע" מסויים, ובכך פועלים הם; אותו "מבצע" הוא לפי מעמדם ומצבם, ויש לומר – לפי שורש נשמתם:

אחד עוסק ב"מבצע תפילין", השני ב"מבצע צדקה", אחד עוסק ב"מבצע מזוזה", וזולתו ביבית מלא ספרים – יבנה וחכמיה". יש עוסק ב"מבצע נרות שבת קודש", ויש ב"מבצע כשרות האכילה ושתיה". אחד עוסק ב"מבצע טהרת המשפחה" נוסף על התעסקותו ב"מבצע תורה" (כמדובר לעיל), ובהקדמת שני המבצעים ד"האבת ישראל" ו"חינוך".

ברם, מכיון שישינו הציווי "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" בכל רמ"ח איברים ושטי"ה גידים – ישנו אמנם העניין (המבצע) שבו יש לעסוק באופן של "זהיר טפ"י, אבל בד בבד יש לעסוק גם בכל רמ"ח איברים – על כל אחד ואחד לפעול בכל המבצעים: "מבצע אהבת ישראל", "מבצע חינוך", "מבצע תורה", "מבצע תפילין", "מבצע מזוזה", "מבצע צדקה", "מבצע בית מלא ספרים – יבנה וחכמיה", "מבצע נרות שבת קודש ויום-טוב", "מבצע כשרות האכילה ושתיה" ו"מבצע טהרת המשפחה", ואפילו בשעה שאין הוא עוסק ב"מבצע" מסויים בפועל, ולדוגמה – "מבצע תפילין" ביום השבת – לומר הוא אפוא את הלכות הקשורות באותו מבצע.

עד להפצת המעיינות חוצה. והאכילו ולהשקותו ולפעול עליו לברך למי שאמר והיה העולם⁴², ומיד כאשר "וירא והנה שלשה אנשים", אזי "וירץ לקראתם וגו'". ומזה מובן גם בענייננו – שאף-על-פי שכבר עסק רבות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, וכבר קירב יהודים רבים

כן תהיה לנו – שתיכף ומיד ממש זוכים לגילוי ד"וירא אליו ה'" בראייה חושית, כפי ש"כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה", בניאת משיח צדקנו

והמעיינות, עליו להמשיך ולהוסיף יותר ויותר, לקרב עוד יהודי ועוד יהודי כו'. ובפרטיות יותר – המשך הפעולה (לא להסתפק במה שפעל עד עתה) נוגע הן מצד הוולת והן מצידו הוא: מה שטוען שכבר עסק רבות בהפצת התורה והיהדות, הרי זה בבחינת "אני את נפשי הצלתי", למלא חובתו בהפצת התורה והיהדות; אבל אותו יהודי שנמצא עתה במצב של פיקוח-נפש – לא יושע מזה שפלוגי עסק אתמול בהפצת התורה והיהדות! ואפילו בנוגע לחובתו לעסוק בהפצת התורה והיהדות – הרי עצם העובדה שרואה ("וישא עיניו וירא") יהודי שנמצא במצב של פיקוח-נפש, בהשגחה פרטית (כתורת הבעל-שם-טוב הידועה⁴³), מהווה הוכחה ברורה שעניין זה שייך אליו, היינו, שהפעולה על יהודי זה היא חלק מתפקידו ושליחותו (ובוודאי ניתנו לו הכוחות הדרושים לכך, שהרי אין הקב"ה מבקש אלא לפי כוחו⁴⁴), ולכן, עליו להניח כל ענייניו ולרוץ ("וירץ לקראתם") כדי לגמול חסד עם יהודי זה, לקרבו להקב"ה, לתורה ומצוותיו.

לתורה ומצוות, ומהו ההכרח כל-כך שגם ברגע זה יעסוק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה? והמענה על זה – בהנהגתו של אברהם אבינו: במשך שנותיו של אברהם אבינו (לפני המילה) – עסק רבות בפרסום אלוקות בעולם, כמו שכתוב⁴⁵ "הנפש אשר עשו בחרן", "שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים כו"⁴⁶, ובלשון הרמב"ם⁴⁷ "התחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוקה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד, והיה מהלך ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא כו' עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות כו'". ואף-על-פי-כן, בהיותו בן תשעים ותשע שנה, ביום השלישי למיתו (לאחרי שזה עתה מל (לא רק את עצמו, אלא גם) את "כל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף"⁴⁸) – ישב פתח האוהל לראות את יש עובר ושב שיכניסם בביתו, אולי יעבור עוד אדם אחד שיכול

(38) לך-לך יב.ה. (39) פרש"י עה"פ. (40) הל' ע"ז ספ"א. (41) ס"פ לך-לך. (42) ראה לעיל הערה 27. (43) "היום יום" ט' אייר. וראה בארוכה כש"ט הוספות סק"ט ואילך. וש"ג. (44) ראה תנחומא נשא י"א. במרב"ר פי"ב, ג.

ובפרט לאחר ש"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הכריז שתפקיד דורנו – צו השעה – לעסוק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, כפי שהכריז גם אתמול ושלשום כו', בשנה שעברה, ולפני עשר שנים וכו', וחוזר ומכריז בעצם היום הזה! ויש להוסיף ולהדגיש שהמדובר אודות הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה שייך לכל אחד ואחד מישראל, למגדול ועד קטן, האנשים והנשים והטף – שיכולים וצריכים להשפיע על כל אחד ואחד מהם, וכל אחד ואחד מהם יכול וצריך להשפיע על אחרים (ואם טוען שאינו יודע כו', הרי בכל מקום ומקום ניתן למצוא מי שילמד אותו, ויוכל להשפיע כו'), גם הקטנים, שכן, בימינו אלו נתבארו גם ענייני החסידות באופן המובן גם לקטנים, ובלשון הוזהר בפרשתנו⁴⁵ "כד יהא קריב ליומי משיחא אפי' רבי דעלמא זמינין לאשכחא טמיידין דהכמתא כו'" (בבחינת "וירא אליו ה'").⁴⁶

[ולהעיר, שיכולים וצריכים להתחיל בזה תיכף ומיד, וגם במקום זה, שבדואי נמצאים כאלו שיכולים להוסיף אצלם ידיעות בתורה, הן בנגלה דתורה והן (ועל-אחת-כמה-וכמה) בתורת החסידות, החל מעניינים שהזמן גרמא – ענייני שבת וכו'].

א. והוראה נוספת מסיום הפרשה (בשיעור דיום השבת-קודש) – שגם היא נכללת ב"וירא

45 ק"ח, א.
46 להעיר גם מהסיפור הידוע אודות כ"ק אדמו"ר (בעל יום ההולדת דכ"ף מרחשוון, שמתברך משבת זו), שבקטנותו, בהיותו בן ד' או ה', בכח מדוע נראה ה' לאברהם ולנו (לו) אינו נראה (היום יום ט' חשוון). שמוזה למדים שע"י החינוך כדבעי יכולים לפעול אצל ילד קטן שתהיה לו תשוקה לגילוי אלוקות, עד כדי בכייה, ולא עוד, אלא, שגם אצלו יהיה הגילוי "וירא אליו ה'", ע"י ההנהגה דוגמת אברהם אבינו, כמובן מתוכן המענה של הצ"צ (ראה בארוכה לקו"ש חט"ו עמ' 129 ואילך).
47 ולכן קורין ביום ב' דר"ה (לא רק פרשת

העקידה, אלא) גם הסיום עד "מעכה" – מכיוון שבר"ה מכתירים את הקב"ה להיות מלך על כל הארץ".
48 שלכן, העובר על ציווי המלך (גם בעניין שאינו שייך למלוכה) ענשו היפך החיים (ראה חגיגה ה, ב. לקו"ש ח"ד עמ' 1050. ח"ח עמ' 25 ועוד).
49 ר"פ חיי-שרה.
50 פרש"י עה"פ.
51 פרש"י שם, ג.
52 נוסף לכך שהעניין ד"כולן שוין לטובה" אינו שייך בעבודה דכוחות פנימיים, שיש בהם התחלפות, כי אם, מצד העבודה דקב"ע שמצד

ר' אליעזר הגדול, "שאמר לבנו שיאמר לאמו שתתלה התפילין שלו באתר עילאה... אם-כן כשיהיו תפיליו וגם הוא עצמו יבא לראותן – על מה תבכה" – כ"י ר' אליעזר הגדול הוא על-דרך תפילין של ראש... הוא דרש על-פסוק וראו כל עמי הארץ... אלו תפילין שבראש... שם הווי הוא מספר אליעזר הגדול במכוון" (לקוטי לוי-יצחק מאביו של הרבי), כי ר' אליעזר סבור כי גוי סתם מחשבתו לעבודה-זרה (חולין לח, ב במשנה) למרות שקרו ליה אלוקא דאלוקיא (מנחות בסופה) ורק על-ידי ראיית התפילין המונחת על היהודי נפעל עליו "ויראו ממך" – ולכן מבצע תפילין בתחילת כל המבצעים, ואחר-כך מצווה גוררת מצווה – גם שאר המבצעים.

דיווח מהשנים הראשונות

בידיעוץ שהופיע מטעם בית 'מחנה ישראל' בשנת תשל"ז (בעריכת הרב צבי-הירש שיחי זרחי), מופיעות 'נקודות' מהתוועדות שבת-קודש פרשת חוקת-בלק תשל"ז. לאחר מכן מתוארים שם קטעים הנוגעים לפעילות ב'מבצעים' ולמעורבותו של הרבי בכך: "בעת ההתוועדות קרא [=הרבי] להר"ר דוד שי' ראסקין ונתן לו משקה לחלק חלק בעת ההתוועדות וחלק לעשות מסיבת מלוה-מלכה בקשר לחיזוק 'מבצע צדקה' ושאר המבצעים 'און מ'זאל מאכן א סך געלט' [=ושיגיטו הרבה כסף] ושיהיה 'בהצלחה רבה'.

"אחר-כך קרא לוועד הכספי ד'מבצע נש"ק' (הר"ר שניאור-זלמן גוראריה והר"ר חייקל חאנין) ונתן להם משקה עבור האסיפה בקשר לחיזוק 'מבצע נש"ק' במשך ימי הקיץ, וציווה להכריז על-דבר האסיפה...

"בימי ההכנה לימי הגאולה י"ב ו"ג תמוז הורה כ"ק אר"ש במכתבו הכללי לחזק את חמשת המבצעים ו'מבצע נש"ק' ביתר שאת. כתוצאה [=מהוראה זו] אורגנו על-ידי צאגו"ח ו'ועד מבצע נש"ק' אסיפות בקשר לזה. (בעת המלוה-מלכה של צאגו"ח חילקו היי"ש מהתוועדות והוחלט לתרום בסכום של 401 גימטרייה "מבצע צדקה")."

"כ"ק אר"ש השתתף בסך \$250 עבור 'מבצע נש"ק' וביום י"ג תמוז הוסיף עוד \$600. אנ"ש השתתפו בעת האסיפה בקניית מעות כ"ק אר"ש בסכומים הגונים.
"כ"ק אר"ש הורה שבעת ההתוועדות די"ב י"ג תמוז (ביום א') יגישו אליו מהנעשה עד עתה בקשר להמבצעים ו'מבצע נש"ק'. להלן רשימה מאלו שהגישו ספרים שיו"ל בקשר עם 'מבצע תורה': כולל אברכים בביהכ"נס צמח-צדק בירושלים, כולל אברכים בכפר-חב"ד, כולל אברכים בנחלת-הר-חב"ד, כולל אברכים צפת, כולל אברכים שע"י מזכירות נ.י., תלמידי הזאל תומכיי-תמימים מונטריאל, תלמידי הזאל תומכיי-תמימים אוסטרליה, הערות התמימים ואנ"ש נ.י., הערות התמימים ואנ"ש מוריסטון, פילפולים וביאורים בשיחות אד"ש מונטריאל, שו"ת – אוהלי תורה, חוברת י"ב תמוז ברוסית, האחים ש"ט – חוברת קובץ תהלים באנגלית.
"אחר-כך ניגשו בקשר ל'מבצע תפילין' – הגישו זוג תפילין והודיעו את מספר זוגי תפילין שמכרו או חילקו; 'מבצע מזווה' – הגישו מזווה והודיעו שזהו מספר 19521 שנמכר או נתחלק; 'מבצע צדקה' – הגישו קופת צדקה והודיעו שזהו מספר 49604; 'מבצע נש"ק' – הגישו פמוט והודיעו שזהו מספר 245,001 שנתחלק כבר.
"את הזכות לגשת להגיש לכ"ק אר"ש את הדו"ח על-דבר המבצעים דתפילין, מזווה, צדקה ונש"ק, נמכרו בין אנ"ש, והזוכים השתתפו בסכומים הגונים לטובת המבצעים.
"אחר-כך הגישו מפתחות ל'טנק' שנקנה על-ידי אנ"ש מפאריי, מפלורידה, ומבופלו, ומפתח לבית חב"ד חדש ביוסטון טקסס. בעת שהגישו הנ"ל מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א יין לכל אחד ואחד מכוסו ואמר, 'הפצת המעיינות חוצה'.
"בהתאם להתעוררות הנ"ל יצאו בימי הסגולה – ערב י"ב תמוז וי"ג תמוז – (מטעם צאגו"ח) 'טנקים' לכל רחבי העיר ועוררו על-

"מבצע תפילין" נקבע קצת יותר מאוחר) מיוסדת על הוראת כ"ק אדמו"ר הרי"צ בזמן מלחמת העולם השנייה.

בהתוועדות שבת-קודש פרשת במדבר תש"ז דיבר הרבי בהרחבה בדבר ההשתדלות בזיכוי יהודים במצוות תפילין וכה אמר (לפי רשימה פרטית – בלתי מוגהת):

אמרו רז"ל במסכת נמוח (מד,א) "כל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר, ה' עליהם יחיו", ופירש רש"י: "אותם שנושאים עליהם שם ה' בתפילין, יחיו".

אבל מצד מאמר רז"ל זה לבד עדיין אין כאן שלילה של עניין מלחמה בפועל, אלא יכול להיות מצב דומה למלחמת מדיין, שבה לא נפקד ממנו איש.

אמנם יש מאמר חז"ל בנמרא ברכות (נ,א) "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגוי ותניא, רבי אליעזר הגדול אומר – אלו תפילין שבראש". מאמר רז"ל זה משמעותו שאין צורך כלל במלחמה, כיוון שהם – הצד שכנגד – מתבטלים מיד, "וראו ממך".

ואף שלכאורה היוראו ממך הוא בשעת הנחת התפילין – הרי באמת, תוצאות פעולה זו משפיעות גם לאחרי זה, ועל-דרך "נבהלו אלופי אדום אלי מואב גוי נמוגו כל יושבי כנען" – שבדרך ממילא נתבטלו בלי שום מלחמה, ועד שנמוגו כל הגרים שם ("כל יושבי כנען"), שזה היה משך זמן ארוך לאחר-מכן, ועד שגם ארבעים שנה לאחר מכן, ערב כניסת בני-ישראל לארץ-ישראל, עדיין היו יושבי הארץ חדורים פחד ("נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל יושבי הארץ מפניכם" – יהושע ב,ט. וראה גם שם כד) מקריעת ים סוף וכיו.

ובהנוג לענייננו: גדולה סגולת התפילין לגרום למצב שאפילו חרב של שלום לא תעבור בארצכם, ובודאי שלא יטלו מאומה מבני-ישראל. ולא רק מהשטח שנמצא תחת יד ישראל כיו אלא אפילו ממקומותיהם הם וכו'. ובמיוחד לאור המבואר בחז"ל בגודל מעלת תפילין עד שהוקשה כל התורה כולה לתפילין, וכפי שמצינו בחסידות כשמביאים דוגמה איך נתלבשו המצוות בעניינים גשמיים, מוכירים ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף גשמי; שעלידי המצווה מתחבר הגשמיות שבדיו והקלף

עם הרוחניות שבזה.

וגם השם תפילין הוא כדוע מלשון "נפתולי אלוקים נפתלתי גוי" – מלשון התחברות, שמתחבר עם גשמיות, היינו, שאלוקות נמשך עד בגשמיות. שמכל האמור מובנת ביותר שייכות התפילין לאריכות ימים, שהרי אצל יהודי הרי גשמיות ורוחניות יחדיו יהלכון.

וכדי להיות כלי לעניין זה של היוראו ממך" ללא מלחמות כלל כיו – נדרש "יוצא צבא בישראל" באופן של אחדות (וכפי שהיה אצל השבטים מהמעולה שבהם, יהודה, ועד הפחות שבהם).

ולא לדרשה קאטינא אלא יש להמשיך זאת לפועל בהתאם להידוע שתורה מלשון הוראה, ובפרט שידועה השתדלותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר בתקופת המלחמה ההיא (מלחמת העולם השנייה) שיהיו זהירים במצוות תפילין ועד באופן של הידור, תפילין בדוקות כיו וגם להשפיע על הזולת להניח תפילין, שעלידי זה מרוויחים שני עניינים – הן היוראו ממך, שמתבטלים, והן העניין דאריכות ימים.

[ואף שחז"ל הדגישו "אלו תפילין שבראש" – הרי מובן שזה כולל גם את התפילין של יד שכבר הניחו קודם לכן כפי הסדר, שתחילה מקדימים את המעשה (תפילין של-יד) ואחר-כך את ההבנה והשגה (תפילין של-ראש) מתאים לסדר במתן תורה – הקדמת נעשה לנשמע].

וכל האמור ייעשה מתוך שמחה, כמו כל מצוות התורה שצריכות להיות בשמחה ובטוב לבב, שאז שמחה פורץ גדר, פורצת כל הגדרים ובאים למנוחה שמבטלים כל המיצרים וגבולים המבלבלים בגשמיות וברוחניות ולומדים תורה מתוך מנוחת הדעת.

"בתחילת כל המבצעים"

למה 'מבצע תפילין' הוא 'בתחילת כל המבצעים'? נימוק פשוט וברור השמיע הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת וירא תשל"ו (שיחות-קודש תשל"ו, כרך א, עמ' 193):

דובר קודם אודות מעלת מצוות תפילין – לאור המסופר בזהר פרשת וירא אודות הסתלקותו של

לעיל שאצל כל אחד ואחד מישראל יכול להיות העניין ד"וירא אליו ה'" – מדוע לא רואים הגילוי ד"וירא אליו ה'" בפועל ממש?! והמענה לזה: (א לכל לראש – העובדה שאינו רואה בעיני

ומכיוון שכן, יש להוסיף בכל הפעולות והפעולות וההפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ביתר שאת וביתר עז, וביתר חיות והתלהבות כו', כדי למהר ולזרוז את הגאולה האמיתית והשלימה, אשר, אפילו זירזו ברגע

מחשבתם של הסוסים על התבן כו' אינה משנה את מציאותה של החכמה שבה עוסקים החכמים היושבים בעגלה

אחד בלבד הוא עניין גדול ביותר, מכיוון שמדובר אודות גאולת כל בני-ישראל שבכל הדורות, וגאולת השכינה!

וכן תהיה לנו – שתיכף ומיד ממש זוכים לגילוי ד"וירא אליו ה'" בראייה חושית, כפי ש"כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה"⁵⁵, כולל גם הגילוי בכל העולם כולו (בכל שבע ועשרים ומאה מדינה שעליהם מלכה אסתר בתה של שרה שחייתה שבע ועשרים ומאה שנה⁵⁶), כאמור, "מלך על כל הארץ" – בביאת משיח-צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש – "הר ה' יראה"⁵⁷, תיכף ומיד ממש.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת וירא, ח"י במרחשוון ה'תשמ"ט. יתורת-מנחם – התוועדות ה'תשמ"ט, כרך א, עמ' 335-329)

בשר, אינה משנה את המציאות בפועל, כידוע המשל דכ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁵ מחכמים שנוסעים בעגלה רתומה לטוסים ומדברים דברי חכמה, שמחשבתם של הסוסים על התבן כו' אינה משנה את מציאותה של החכמה שבה עוסקים החכמים היושבים בעגלה.

(ב מצינו בכמה עניינים ש"אף-על-גב דאיהו לא חזי, מזליה חזי", ועל-דרך זה בנידון רידן, ש"מזליה חזי" הגילוי ד"וירא אליו ה'", ובמילא, פועל פעולתו גם בחלק הנשמה המלובשת בגוף, עד לפועל ממש.

ג) ועיקר: "וירא אליו ה'" בפועל ובגלוי ממש – יהיה בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, וכל פעולה ופעולה (ובמיוחד בעניין דהכנסת-אורחים וגמילות-חסדים ברוחניות) ממהרת ומזרזת עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה "וירא אליו ה'" בפועל ובגלוי ממש.

55) תניא פל"ו (מו,א).
56) ראה ב"ר פנ"ח, ג. ו"ש"ג.
57) פרשתנו כב"ד. וראה ברכות סב,ב.

עצם הנשמה (ראה לקו"ש ח"ה עמ' 352).
53) ראה סה"מ תרפ"ח בהוספות ס"ע ר.א. שה"ש תש"א עמ' 130.
54) מגילה ג, סע"א. וש"ג.

להשתוקק ביותר לגילוי ד"וירא אליו ה"

שכל פעולה תהיה מתאימה לגאולה

מהעניינים העיקריים דיעודי הגאולה – ש"לא יכנף עוד מוריד והיו עניין רואות את מורידך", שזהו עניין ד"וירא אליו ה" בתכלית השלימות. ויתירה מזה: "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר גו" (לא רק "עיני בשר", אלא ה"בשר" עצמו ו"כל בשר"), שיהיה גילוי אלוקות ככל הבריאה כולה [...]

ועל-פי האמור לעיל שהמציאות ד"וירא אליו ה" קיימת תמיד אצל כל אחד ואחד מישראל, וצריכים רק לפעול שמציאות זו תהיה בהתגלות – יש לומר שכן הוא גם בנוגע להשלימות ד"וירא אליו ה" שבגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו:

ידוע שבכל אחד ואחד מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח, בחינת היחידה, שהיא ניצוץ מבחינת היחידה הכללית שהיא נשמת משיח. שלכן נקרא כל אחד ואחד מישראל בשם "כוכב", שמו של משיח, שנאמר עליו, "דרך כוכב מיעקב".

[...] ובעניין זה הוא עיקר הלימוד וההוראה מפרשת וירא – שכל אחד ואחד מישראל צריך להשתוקק ביותר להגילוי ד"וירא אליו ה" בגאולה האמיתית והשלימה, ולעשות כל התלוי בו להיות ראוי לכך, על-ידי זה שכל פעולה ופעולה שלו נעשית באופן המתאים להמעמד ומצב הגאולה האמיתית והשלימה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת וירא, ח"י במרחשוון ה'תשנ"ב – יתורת-מנחם התוועדותי' ה'תשנ"ב, כרך א, עמ' 273)

תפקידה של "תומכי תמימים" להחיש ביאת המשיח

בעמדנו ביום סגולה זה, ראוי להתבונן בענייניו של בעל יום ההולדת, על מנת לקבל החלטות טובות להוסיף ולהתחזק בהליכה ברכיו ואורחותיו במשך כל השנה כולה.

מענייניו העיקריים של בעל יום ההולדת – הדגשה מיוחדת על העניין והפצת המעיינות חוצה [...] ובלשונו של בעל יום ההולדת בקשר להתייסדות הישיבה – "בהתחלה זו בישיבה... הנני מודליק את המאורות שמורנו הבעש"ט והרביים הנחילוננו, למען תקויים ההבטחה של יפוצו מעיינותיך חוצה, להחיש את ביאת המשיח".

ובפרטיות יותר – נתבארו הרברים בשיחתו הידועה בעניין "כל היוצא למלחמת בית דוד", שתוכנה, שתלמידי תומכי-תמימים, תלמידיו של בעל יום ההולדת, הם "חיילי בית דוד", שתפקידם לחסום עם אלו "אשר חרפו עקבות משיחך", כדברי המדרש "אם ראתי דוד מחרף ומגדף צפה להגליו של משיח, מה טעם, אשר חרפו אויבך ה' אשר חרפו עקבות משיחך, וכתוב בתריה ברוך ה' לעולם אמן ואמן", היינו, שעל-ידי פעולתם של "חיילי בית דוד" בגילוי והפצת אור החסידות נעשה הניצחון דמלחמת בית דוד, ובאופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", "ראה המשורר... ביאת המשיח, על כן נתן תודות לה".

(משיחת שבת פרשת וירא, כ"ף במרחשוון ה'תשמ"ז; יתורת מנחם התוועדותי' ה'תשמ"ז, כרך א, עמ' 495-494)

ה'מבצעים' - "הכרח השעה"

בשנת תשכ"ז – מבצע תפילין, בשנת תשל"ד – מבצע תורה, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים, מבצע נשיק, מבצע כשרות האכילה ושתיה ומבצע טהרת-המשפחה □ אחר-כך ניתוספו גם מבצע חינוך ומבצע אהבת-ישראל □ זיכרונות, דיווחים, עידודים והוראות מימי הבראשית של מבצעי הקודש

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

"נוגע בנפש ממש"

בכ"ט בתמוז תשל"ה מתפרסם מכתב-חוזר של אגודת-הסידרי-הב"ד באה"ק (מקדש מלך) שם בשולי-הגליון):
לכבוד אנ"ש והתמימים שיחיו.
שלום וברכה!

מזכירות כ"ק אד"ש נמסר, כי העניין של המבצעים, ובעיקר תורה, תפילה וצדקה, בימי בין-המצרים, נוגע בנפש ממש, לכ"ק אד"ש.
וכן עניין הכשרות וטהרת-המשפחה.
אי לכך יש לפעול במרץ הכי גדול בכל העניינים...

התעוררות מימי מלחמת העולם השנייה

הבאנו כאן כמה דוגמאות הממחישות את הלהט, הדחיפות והדרבונים להתעסקות במבצעים, החל משנת תשל"ד, שאז נוספו מבצעים חדשים ל'מבצע תפילין' שראשיתו כבר בשנת תשכ"ז.
בשיחה דלהלן, שנאמרה בימים הסמוכים למלחמת 'ששת הימים', מגלה הרבי בין השאר, כי ההתעוררות בקשר למצוות תפילין (השם

בשנת תשל"ז כותב הרבי (מקדש מלך), כרך ג, עמ' צג):

אמרתי **בפרסום** כמה וכמה פעמים שהנני מבקש ומפציר את כל אחד ואחת מבני-ישראל שיחיו לעשות בכל אחד ואחד מהמבצעים ככל יכולתו... מפני שזהו **הכרח השעה**.

"אשרי חלקם"

בכ"ב בתמוז תשל"ד פרסם הרב אפרים וולף מכתב-חוזר "אל כללות אנ"ש והתמימים שיחיו" ובו נאמר: "מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א מתעניינים מדי פעם אודות פעולות חמשת המבצעים בארץ-הקודש, וכמובן שהכוונה בהתעניינות זו היא גם תביעה להגברת חמשת המבצעים בכל מקום ומקום".

בדיוק חודש ימים לפני כן, בכ"ב בסיוון, יצא מהרבי פתק במענה לדו"ח שהוכנס אליו יום קודם לכן, על פעילות במבצעים:

נתן יוח"ת י"ח. ואשרי חלקם.

ויה"ר [=ויהירצון] שיקויים בכל המתעסקים במבצעים אלה – האנשים והנשים והטף – שליט"א: מי שיש לו מנה רובה כוי ארבע מאות וכוי אזכיר עה"צ.